

O B S A H

Předmluva		VII
Obsah		IX
Literatura		XV

ČÁST OBECNÁ.

TEORETICKÉ VYMEZENÍ SKUTKOVÝCH A PRÁVNÍCH OTÁZEK V SOUDNÍM PROCESU.

§ 1. Úvod a položení problému.

(Důležitost rozlišení skutkových a právních otázek. Skutkový základ a právní posouzení věci. Jednotné vyšší hledisko pro civilní i trestní proces normotvorný. Konstrukce Weyrova.) 3

§ 2. Ryzí nauka právní.

(Kritická filosofie idealistická východiskem. Hlavní představitelé školy normativní. Kritické stanovisko Kallabovo. Pojem povinnosti. Norma. Interpretace. Právní řád. Hierarchie právních norem. Konkretisace. Hledisko statické a dynamické.) 3

§ 3. Normotvorný proces soudní.

(Weyrova konstrukce právního řízení. Zdůraznění intelektuálního rázu činnosti soudcovy. Vznik rozsudku v normotvorném soudním procesu. Orgán normotvorný. Vyšší instance. Schema normotvorného procesu soudního: 1. skutkové zjištění, 2. interpretace, 3. aplikace.) 5

§ 4. Svět kausální a normativní.

(Kritická filosofie Kantova a její význam pro právní metodologii. Prostor, čas a kausální zákon jsou immanentními vlastnostmi lidského mozku. Determinismus. Požadavky formální a praktické filosofie Kantovy. Dualismus světa jaký jest a jaký má býti. Svět kausální. Rozlišení poznatků kausálních a normativních je otázkou kritického stanoviska rozumu. Englišův trialismus myšlení normativního, přírodovědeckého a teleologického. Jeho konstrukce vědy hospodářské jako vědy teleologické.) 7

§ 5. Právní norma a právní předpis.

(Konstrukce normy u Weyra a Sedláčka. Pouhý úsudek hodnotící. Sedláčkova heteronomie norem, získaná odosobněním normy. Vývoj pojmu normy v ryzí nauce právní. Srovnání konstrukcí Kelsenovy, Weyrovy a Sedláčkovy, Logická forma právní normy. Rozlišení právní normy a právních předpisů. Sedláčkův pojem pramene právního.)

9

§ 6. Konkretisace právní normy.

(Hierarchie právních norem. Norma konkrétní. Vzájemný poměr norem vyšších a nižších. Formální a obsahové meze vzniku normy. Pojem konkretisace normy. Konkrétní norma nejnižšího druhu. Weyrovo rozdělení normotvorných procesů. Jejich vzájemný poměr. Výkon obsahu normy. Pojem exekuce. Zánik normy splněním obsahu povinnosti.)

12

§ 7. Skutková podstata a skutkové zjištění.

(Dvojí pozorování normy s hlediska normy nadřazené a podřazené. Skutková podstata je soubor skutečností (jevů), na které právní norma víže určité účinky. Kausální chápání skutkové podstaty. Skutková podstata jako jev kausálního světa do normy jako pojem dosazený. Souvislost právní normy s vnějším světem. Skutková podstata je pojmem právním. Právní skutečnosti jako právní pojmy promítnuté do světa kausálního. Dvě rozdílné skutkové podstaty: jedna vymezená normou, druhá jako součást vnějšího světa. Skutkové zjištění je konstatování toho, jakou skutkovou podstatu poznal soudce ve světě vnějším. Zjišťování existence právní normy. Otázka výkladu normy nespadá do zjištění skutkové podstaty. Odlišné stanovisko Weyrovo. Jeho předpoklady a kritika.)

15

§ 8. Interpretace a výklad zákona.

(Interpretace jako ryze intelektuální operace. Sedláčkovy propracování tohoto pojmu. Weyrovo rozlišení statického a dynamického hlediska východiskem. Základní postoj při interpretaci je statický. Při interpretaci jde o zjištění obsahu normy jako úsudku o tom, co má být. Sedláčkovy pojetí podmíněné skutkové podstaty normy jako normativního následku nebo účinku normy. Metody interpretační. Hermeneutika. Vůle zákonodárcova. Ratio legis.)

17

§ 9. Skutkové a právní závěry.

(Kausální a normativní poznatky v procesu normotvorném. Poznávání jevů světa kausálního v čase, prostoru a kausalitě. Na něm závislé závěry skutkové. Obsah povinnosti vodítkem při poznávání normativním. Z toho plynoucí závěry právní se liší od závěrů skutkových metodou myšlení.)

19

§ 10. Aplikace a její poměr k interpretaci, konkretisaci a subsumpci.

(Aplikace je upotřebením normy na zjištěnou skutkovou podstatu. Různý pojem aplikace v ryzí nauce právní. Weyrovo nejširší pojetí aplikace jako veškeré činnosti orgánu normotvorného kromě zjišťování skutečné skutkové podstaty. V užším smyslu rozumíme aplikaci normy její použití na konkrétní skutkovou podstatu. Konkretisace je v podstatě týž děj, avšak obráceně pozorovaný. Nejdůležitějším

znakem aplikace je delegace normotvorného orgánu, jediné jehož činnost se může nazývat aplikací. Subsumpcí je míněno podřazení zjištěné skutkové podstaty pod určitý právní předpis. Je to obráceně pozorovaná aplikace normy v nejširším smyslu. Kallabova kritika metodologických pojmů subsumpce a interpretace. Sedláčkovu důrazné rozlišování interpretace a aplikace. Neubaurovo rozdělení právní vědy a praxe podle interpretace a aplikace. Jeho kritika. Interpretací se musí zabývat jak právní věda tak i praxe. Jejich součinnost. Aplikace přísluší jediné praxi.) 20

§ 11. Rozlišení otázek skutkových a právních v literatuře civilního a trestního práva procesního.

(Základní stanovisko, různost metodologie vědeckých směrů. Horovo rozlišení skutkových a právních otázek rozlišením sbírání skutkového základu sporu od subsumpce. Štastného these o poměru soudu ke stránce skutkové a k právním normám. Jeho pojetí právní normy. Kritika. Procházkova a Sedláčková konstrukce žalobního důvodu. Kritika Procházkovy předrozsudečné normy a deklarativního charakteru soudního rozsudku. Přednosti stanoviska Sedláčkovy. Štajgrův spis: Právo a skutečnosti v civilněprocesním revisním řízení. Jeho čtyři skupiny poznatků. Kritika celé konstrukce. Další ukázky a kritika literatury: Flíeder, Sperl, Pollak, Schrutka, Stein, Mannheim, jeho pojem subsumpce, Hellvig, jeho úzký výklad, Coulon, dv. r. Sedláček, nedostatek metodologického základu jeho pojednání, Klein, jeho výklad skutkového zjištění, Cícha, kritika jeho formulace. Ukázky literatury trestního procesu: Storch, Miříčka, Prušák, Lohsing, Rulf, Dohna. Konstrukce Kallabova. Soukupův výklad praxe slovenského trestního procesu. Zvláštnosti interpretace v trestním procesu normotvorném. Zdůraznění společné formulace civilního a trestního procesu.) 22

§ 12. Skutkové zjištění a právní posouzení v řízení správním.

(Široký pojem právního řízení. Sjednocování procesních řádů. Předpis § 70 správního řádu. Výklad Weyrův. Neubauerovo rozdělení činnosti aplikujícího orgánu. Háchovo zkonkretňování normy a zabstraktňování skutečností. Kritika této konstrukce.) 35

§ 13. Závěr a shrnutí výsledků.

(Skutkové zjištění, skutková podstata, interpretace, aplikace. S hlediska dynamického je normotvorný proces jen aplikací. Předpoklady aplikace jsou jednak norma, nalezená interpretací, jednak skutkový základ, nalezený skutkovým zjištěním. Základní postoj při interpretaci a skutkovém zjištění je statický. Skutkové zjištění patří do sféry skutkové, interpretace a aplikace do sféry právní. Nutnost rozlišení skutkové podstaty jako součásti vnějšího světa (skutková) a jako pojmu do právní normy dosazené (právní). Skutková podstata jako soubor jevů kausálního světa ve světě kausálním a ve světě normativním. Skutková podstata podmiňující jest jednou právní (při interpretaci a aplikaci), po druhé skutková (při skutkovém zjištění). Skutková podstata podmíněná je vždy právní. Schema logické formy právní normy. Rozlišení skutkových a právních otázek při konstrukci soudního procesu civilního a trestního. Konstrukce trestní normy. Nutnost rozlišení interpretace, skutkového zjištění a aplikace.) 38

NĚKTERÉ PŘÍPADY SKUTKOVÝCH A PRÁVNÍCH OTÁZEK
V CIVILNÍM ŘÍZENÍ DOVOLACÍM
A V TRESTNÍM ŘÍZENÍ ZRUŠOVACÍM.

§ 14. Obsah právních předpisů.

(Poznání obsahu právního předpisu je vždy otázkou právní. Při poznávání normy konkrétní nutno lišiti její interpretaci od výkladu projevu vůle. Při právu obyčejovém (místních, obchodních zvyklostech, usancích a pod.) jde o skutkové zjištění, pokud jde o poznání obyčeje, a o právní posouzení, pokud jde o výklad obyčeje a jeho dosah. Otázky po obsahu a porušení povinnosti jsou otázkami právními.) 43

§ 15. Právní předpis a skutková podstata.

(Výklad § 503 č. 4. c. ř. s. v judikatuře. Několik praktických případů rozlišení skutkového zjištění a právního posouzení: vadnost nebo správnost plnění, seznatelnost vad zavazadel při dopravě. Jiné případy.) 44

§ 16. Přednesy a tvrzení stran.

(Prohlášení stran jako skutková podstata, na kterou se aplikují předpisy procesní. Význam prohlášení stran ve směru důkazním. Jejich obsah je otázkou skutkovou, aplikace normy na ně otázkou právní.) 46

§ 17. Projev vůle a výklad projevu.

(Projev vůle jako obecně srozumitelné formulace úsudku o tom, co má býti. Projev vůle jako skutková podstata a jako norma. Ná-zory judikatury. Kritika. Projev v oboru trestním jako jev, znamenající porušení povinnosti. Skutkové a právní otázky při výkladu projevu v judikatuře. Otázky skutkového zjištění, interpretace a aplikace.) 46

§ 18. Duševní stavy, vědomí, přičetnost.

(Duševní stav jako otázka skutková. Vědomí jako duševní stav. Povinnost vědomosti. Duševní stavy v právu trestním. Přičetnost. Jde o podmínky, na něž je vázána povinnost. Opilství. Silné roz-čilení. Otázky vědomí v trestní judikatuře. Nutnost rozlišení vědomí, jaké jest a jaké má [musí] býti.) 48

§ 19. Obsah listiny.

(Civílní judikatura považuje zjištění obsahu listiny za skutkové, její výklad za právní posouzení. Kritika tohoto stanoviska. Nutnost rozlišení mezi obsahem listiny a normou konkrétní, jejíž vznik listina dokazuje. Nesprávný názor praxe o t. zv. zákonných vyklá-dacích pravidlech. Hledisko trestní praxe.) 50

§ 20. Úmysl, vina, zavinění.

(Názor slovenské trestní praxe v otázce úmyslu. Kritika. Nutnost rozlišení interpretace, skutkového zjištění a aplikace v této otázce. Otázka trestného úmyslu jako aplikace jest otázkou právní. Pokud je otázka úmyslu skutkovou. Otázka viny a zavinění je otázkou porušení povinnosti, tedy otázkou právní.) 51

§ 21. Bezelstnost a omyl.

(Podle judikatury je otázka bezelstnosti (obmyslnosti) otázkou právní, v určitém směru však také skutkovou. Nutnost konstrukce povinnosti v této otázce. Otázka porušení této povinnosti je otázkou právní. Otázka, zda k omylu došlo, je skutkovou, stejně otázka, zda omyl byl znám. Otázku, zda omyl měl nebo musel být znám, nutno zase řešiti na základě konstrukce povinnosti. Názor judikatury.) 52

§ 22. Příčinná souvislost.

(Judikatura považuje otázku příčinné souvislosti za otázku smíšenou. Nutnost rozlišení hlediska kausálního a normativního. Příčinná souvislost a porušení povinnosti. Interpretace, skutkové zjištění a aplikace v otázkách příčinné souvislosti.) 53

§ 23. Důkaz pravdy a pravděpodobnosti.

(V judikatuře je otázka tohoto důkazu považována za skutkovou. Rozložení otázky podle interpretace, skutkového zjištění a aplikace. Náporný příklad. Otázka pravdy a pravděpodobnosti, jak je položena, náleží celá do skutkového zjišťování.) 54

§ 24. Bolestné.

(Sedláčkovy vymezení pojmu bolestného. Rozlišení skutkového zjištění a aplikace při určování bolestného. Otázka výměry výše bolestného je otázkou právní, ježto jde o aplikaci.) 55

§ 25. Otázka veřejného zájmu.

(Konstrukce t. zv. veřejného zájmu. Jde o otázku povinnosti, právním řádem stanovené. Je proto otázka, co je veřejným zájmem, interpretací a tedy otázkou právní. Stanovisko judikatury.) 56

§ 26. Trest a okolnosti rozhodné pro jeho výměru.

(Otázka uložení trestu je otázkou aplikace a tudíž otázkou právní. Okolnosti pro výměru trestu rozhodné jsou regulativní principy normotvorné a musíme při nich lišiti interpretaci, skutkové zjištění a aplikaci. Nesprávné pojetí otázky viny jako skutkové a otázky trestu jako právní v literatuře.) 56

§ 27. Doslov.

(Hlavním vodítkem pro řešení jednotlivých případů je rozlišení interpretace, skutkového zjištění a aplikace.) 57